

BREU NOTA INTRODUCTÒRIA

En la seva teoria sobre l'origen de la vida, la científica Lynn Margulis deia que es va crear per cooperació, no pas per competència. «La vida és una unió simbiòtica i cooperativa que permet triomfar a aquells que s'associen.» També deia que la vida a la Terra no es pot definir amb un nom, perquè s'assembla més a un verb. Repara, conserva, crea i se supera a si mateixa.

Això és el que passa amb la vida humana. Que pot ser possible gràcies al fet que la cura i la cooperació entre les persones han estat presents al llarg de la història de la humanitat. Ara, l'emergència climàtica, el col·lapse ecològic i les profundes desigualtats socials plantegen un futur incert per a la nostra existència i la de molts altres éssers vius amb qui compartim el planeta.

Potser hem de tornar a l'inici. Recordar que si la vida es va crear per cooperació són les societats i els grups cohesionats i igualitaris els que tenen més possibilitats de sobreviure. No oblidar que per viure necessitem que ens cuidin i sentir que som part de la natura.

Potser es tracta d'això. D'entendre que la vida no és una certesa, sinó una possibilitat que depèn de la nostra capacitat d'assimilar que som aigua i terra i oxigen i memòria i històries. De saber que el futur de moltes espècies, inclosa la nostra, depèn dels verbs als quals dediquem el nostre temps. Destruir o cooperar. Contaminar o cuidar. Acaaparar o repartir. Gaudir. Estimar. Riure...

PLANTAR

Quan jo era petita, la meva àvia va plantar dos arbres més petits que jo en un camp que hi havia a prop de casa seva.

—Aquests arbres creixen molt a poc a poc —em va dir—. Quan tu siguis tan vella com jo encara no seran gaire grans.

—Però àvia —li vaig preguntar—, per què plantes aquests arbres, ara? No en trauràs res, si creixen tan a poc a poc.

—És que no els planto per a mi —em va dir—. Els planto per a tu i per a totes les persones que vindran després de tu.

PARLAR

A la plaça hi ha un banc. De fusta. Fa temps que hi és, molt de temps. El Milo s'hi asseu cada matí després de fer-se el llit i rentar la tassa, el plat i la cullera de l'esmorzar. Li agrada aquell banc de la plaça. Sempre s'asseu a la cantonada i en deixa la resta lliure. Sap que tard o d'hora algú s'asseurà al seu costat. No cal quedar. Ell s'asseu i s'espera. Sempre arriba algú. Un nen que necessita lligar-se els cordons. Un home que va carregat amb les bosses d'anar a comprar. Una noia que mira com el seu gos recorre la plaça buscant coloms.

No és el seu banc. És el banc de la plaça. El banc de totes les persones que s'hi vulguin asseure. Hi ha coses que no són de ningú perquè són de tothom.

Per al Milo, el banc és, sobretot, una invitació a parlar.

APRENDRE

A la classe d'infantil, les nenes i els nens de cinc anys, asseguts en un cercle, busquen respostes a la pregunta:

«Quines coses no podem comprar amb diners?»

I diuen...

«Les persones

L'amor

Els somnis

I el sol.»

La natura

Les estrelles

El cos

L'aire, perquè,
si no el veiem,
no es pot comprar

Les onades del mar

El mar sencer,
no només les onades

Les formigues

L'arbre més gran del pati

Just abans d'aixecar-se per anar a jugar, el Lucas diu:

—Jo sé una altra cosa que no es pot comprar amb diners.

—I ens la vols dir?

—Les abraçades de la mare.

AJUDAR

Va trobar un quadern. Era al fons de la prestatgeria i, si no hagués estat per la mudança, perquè havia de recollir-ho tot i posar-ho en caixes, no hauria recordat que era allà. Coberta blava. Era del primer any d'institut. Acabava de fer dotze anys. Va ser un curs difícil. Va arribar a un institut nou, a una ciutat nova, a un país nou, a una família que, tot i no ser nova, feia anys que no veia. No entenia gaires coses. La geografia era, literalment, d'un altre món. Els costums, molt diferents. Encara que parlessin el mateix idioma, va trigar molt de temps a entendre moltes coses. I després sempre tenia aquella sensació que la policia la mirava amb desconfiança, sobretot quan caminava pel carrer amb la seva mare.

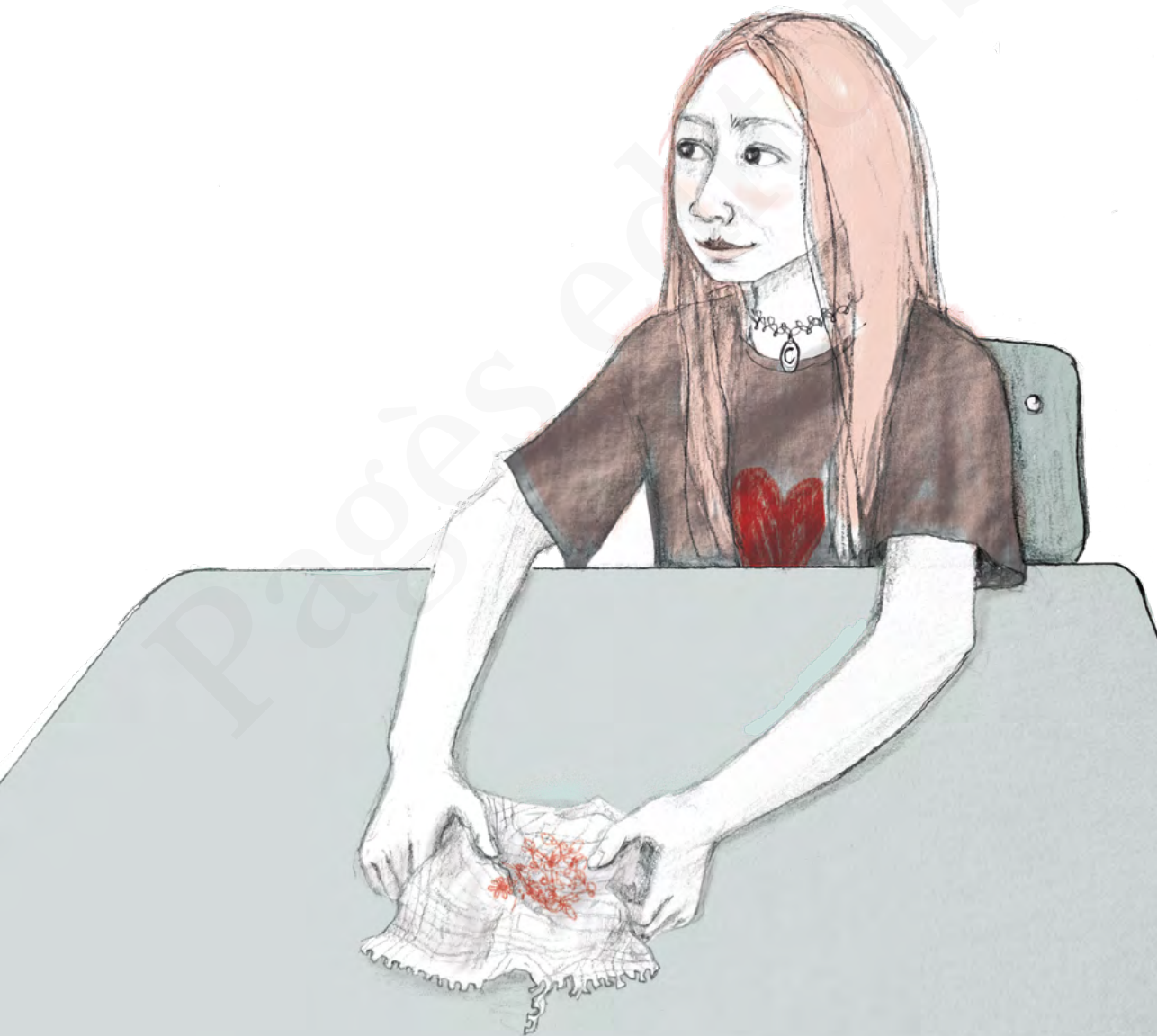
Va mirar l'última pàgina del quadern. Aquell quadern on escrivia i dibuixava les coses que eren importants per a ella. Tot allò que no deia a ningú. Era el seu refugi durant aquelles classes interminables per les quals no aconseguia interessar-se. Estava arrugada i separada de l'espiral metàl·lica que seguia unint la resta de fulls al quadern.

La va resseguir amb la mà.

Va recordar aquella vegada que el professor de llengua es va adonar que no estava fent l'anàlisi sintàctica. Tot d'una, li va arrencar la pàgina on havia estat dibuixant i la va llençar a la paperera. «Posa't a treballar o repetiràs curs.»

Quan va acabar la classe, la Clàudia, que s'asseia a l'última fila, es va apropar i li va donar un paper arrugat. Havia recollit la pàgina de la paperera, l'havia allisada amb les mans i l'hi havia tornat. «Dibuixes molt bé», li va dir.

Des d'aquell dia són inseparables.

DONAR

Jo formava part d'una xarxa solidària que havíem organitzat a l'escola. Recaptàvem diners i compràvem menjar. Després el dúiem a les famílies que més ho necessitaven. M'agradava participar-hi. Ser solidària és una cosa que et fa sentir bé.

En una d'aquestes entregues, vaig conèixer la Naima. Ulls verds. Un mocador li cobria els cabells. Somriure infinit. Vivia en una habitació que compartia amb tota la seva família.

La primera setmana que li vaig portar el menjar em va agrair el gest amb la mirada. La segona, em va donar un pa que havia fet aquell matí, ben d'hora. La tercera, m'havia preparat una truita de patates amb les patates que li havia dut la setmana anterior.

Els companys de la xarxa solidària em deien: «No té sentit que li duquem menjar si després et dona una part del menjar que nosaltres li donem.»

Però la Naima em va ensenyar que sí que en té, de sentit.

Amb aquell pa i amb aquella truita, em va ensenyar què és la generositat veritable, aquella que consisteix a donar el que realment necessites i no només el que et sobra.

© del text: María González Reyes, 2020

© de les il·lustracions i del disseny: Virginia Pedrero Boceta, 2020

© de la traducció: Núria Albesa, 2020

© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2020

Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: novembre de 2020

ISBN: 978-84-1303-220-7

DL: L 765-2020

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

← imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.